

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายของกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้รู้ ผู้นำข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มประชาชนที่อยู่ในตำบลห้วยยาบ จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ สามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่ตั้งไว้ พบว่า

1. วิถีวัฒนธรรมที่มีผลต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นของคนไทยเชื้อสายของในตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน คือวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนตำบลห้วยยาบที่ผูกพันกับความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะความสัมพันธ์แบบเครือญาติเป็นระบบความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานในสังคมชนบท เห็นได้จากคนในชุมชนไม่นิยมทำร้ายกัน เพราะรู้เปรียบเสมือนเครื่องกั้นความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านในชุมชน ความเอื้ออาทรแบ่งปันระหว่างกันทำให้ชุมชนมีความเหนียวแน่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนในครอบครัวในชุมชน มีกฎเกณฑ์เป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามอย่างชัดเจน การนับถือเชื่อฟังผู้อาวุโส ยึดหลักความถูกต้อง ความประนีประนอม ให้สิทธิเสมอภาคในการแสดงออกทางความเห็น การรู้จักหน้าที่ของตนและประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด เมื่อเกิดปัญหาจะใช้ลักษณะสังคมที่มีรูปแบบการพึ่งพาอาศัยแบบเครือญาติเจรจาไกล่เกลี่ย การให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิด ไม่จำกัด เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคนในชุมชน เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในเรื่องของปัญหานั้น ๆ ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มองปัญหาร่วมกัน วางแนวในการแก้ปัญหาร่วมกัน ถือได้ว่าความสัมพันธ์แบบเครือญาติของคนของในตำบลห้วยยาบเป็นการเปิด

โอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจการงานของชุมชนอย่างเต็มความสามารถ เป็นการช่วยประหยัดเวลา และงบประมาณในดำเนินกิจกรรมสาธารณะ สะท้อนให้เห็นนโยบายของชุมชนที่เน้นการให้ความสำคัญกับ “คนในชุมชน” ที่มีส่วนช่วยสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับคนในชุมชน ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อประสานงานเพราะมีความเข้าใจถึงเป้าหมายร่วมกันของสมาชิกในชุมชนเดียวกัน

การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนจะใช้ภาษาของเป็นภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์ มีสำเนียงแปลก แตกต่างจากภาษาคำเมือง สามารถสื่อสารกันอย่างเข้าใจระหว่างคนของ เป็นตัวเชื่อมระหว่างคนในชุมชนด้วยกันและเชื่อมระหว่างส่วนราชการซึ่งทำให้คนในชุมชนมีความภูมิใจในความเป็นคนของเพราะภาษาเป็นสื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจต่างๆ ภาษาของเป็นวัฒนธรรมทางภาษาที่งดงาม ภาษาของทำให้คนของการเกิดจิตสำนึกว่าเป็นชุมชนเดียวกันทำให้คนในชุมชนมีความรู้สึกผูกพันรักใคร่ เป็นพวกพ้องเดียวกันได้อย่างลึกซึ้ง เกิดการสร้างมิตรไมตรี คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ภาษาของได้ช่วยแสดงเอกลักษณ์ของบุคคลภายในชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความคิดเห็น รสนิยม สติปัญญา ลักษณะเฉพาะของคนในชุมชน สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความคิดที่สั่งสมมาไปยังรุ่นต่อไป ให้ขยายกว้างไปทั่ว เพื่อเป็นฐานในการสร้างเสริมให้เกิดการพัฒนามากขึ้นอีกทั้งยังใช้กำหนดอนาคตของชุมชนกล่าวคือการใช้ภาษาของในการสื่อสาร เช่น การวางแผน การร่างโครงการ การทำนาย การทำสัญญา การพิพากษา การอ่อนน้อม การขอร้อง การปกครอง การจัดทำประชาคมตำบลตลอดจนการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาต่างๆภายในชุมชน

การนับถือพุทธศาสนาของคนของ พุทธศาสนาซึ่งมีหลักการที่เป็นประชาธิปไตยในเนื้อหา ของคำสอนและวิธีปฏิบัติในพิธีกรรมของสงฆ์ คนในชุมชนตำบลห้วยยาบนั้น ผูกพันกับพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก การทำนุบำรุงศาสนาเป็นสิ่งที่คนในชุมชนต้องปฏิบัติ เพราะมีความเชื่อว่าการทำงานให้วัดจะทำให้ได้บุญเป็นกุศลที่แรงกล้า วัดจึงเป็นสถาบันสำคัญของหมู่บ้าน เป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน พระซึ่งเป็นตัวแทนของวัด มีบทบาทเป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชนในท้องถิ่น พระจึงเป็นหลักแห่งความยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน การกระทำกิจกรรมใด ๆ ของหมู่บ้านมักใช้ศาลาวัดในการประกอบกิจกรรม ความเชื่อด้านพุทธศาสนาความศรัทธาในศาสนาถือว่าเป็นสิ่งสูงสุดของคนของ นอกจากนั้น การคัดเลือกผู้นำชุมชน หรือผู้นำท้องถิ่นจึงคัดเลือกจากผู้ที่มิ

ศีลธรรม คุณธรรม มีจริยธรรม มีความอดทนอดกลั้น เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพด้วยหลักการอันเที่ยงธรรม ไม่ได้เลือกผู้ที่จะมีตำแหน่งหรือสภาพเสมือนเป็นพระเจ้า เป็นผู้มีศีลธรรม และความยุติธรรม ในการปกครอง อันเป็นคุณสมบัติหลักที่ผู้นำท้องถิ่นจำเป็นต้องมี ประกอบกับนโยบาย วิสัยทัศน์ของผู้นำอีกด้วย การดำเนินชีวิตต่าง ๆ คนในชุมชนตำบลห้วยยาบก็อาศัยหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ในที่นี้จะใช้หลักการอันประกอบไปด้วย สังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมสำหรับยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี และสาราณียธรรม 6 เป็นธรรมสำหรับให้เกิดความรักความเมตตาต่อกัน มีความระลึกรู้ถึงกันอยู่เสมอ เป็นที่รักของกันและกัน และทำให้เกิดการเคารพซึ่งกันและกันอีกด้วยนอกจากนั้น ความสามัคคีกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะเกิดขึ้นในสังคมนั้น มาเป็นหลักในการอยู่ร่วมกันในชุมชนและการดำเนินชีวิต ทำให้คนในชุมชนมีเหตุมีผล การเคารพซึ่งกันและกัน การตกลงยินยอมจากการถกเถียง การประนีประนอมและอดกลั้นจากความเห็นที่แตกต่างกันและการดำเนินชีวิตอย่างอิสระเสรีภายใต้กรอบของกฎหมาย การหวงแหนสิทธิ เสรีภาพของตนเอง ไม่ตัดสินปัญหาด้วยอารมณ์และเสียงส่วนน้อย ไม่ก้าวก่าย แทรกแซงในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนรวม ไม่ละเลยการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนำไปสู่การจัดระเบียบสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย และความสัมพันธ์ทางสังคม ชุมชนจึงเกิดระเบียบเกิดการพึ่งตนเองนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง

วิถีวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในพื้นที่ตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน คือระบบอุปถัมภ์ ด้วยลักษณะนิสัยของคนของบางส่วนที่ยังยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ จึงมีผลกระทบต่อการส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะระบบนี้เป็นระบบความสัมพันธ์ที่บุคคลสองฝ่ายที่มีสถานภาพทางสังคมไม่เท่าเทียมกัน แต่อยู่ด้วยกันได้เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนกันและกัน มีผลประโยชน์ ในการนี้ฝ่ายผู้อุปถัมภ์มีทรัพยากรในครอบครองมากกว่า ผู้ได้รับการอุปถัมภ์ก็ตอบแทนด้วยการให้ความนิยมนิยมชอบ ให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับแผนการร้ายของผู้อื่น และเป็นฐานที่ให้การสนับสนุนทางการเมืองต่อผู้อุปถัมภ์ ด้วยความสัมพันธ์ที่มีลักษณะนี้จึงทำให้นักการเมืองท้องถิ่นนำมาใช้เพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางการเมือง จึงทำให้เกิดการเอื้อผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง โดยส่วนมากแล้วจะเป็นการเอื้อผลประโยชน์ในทางธุรกิจ ซึ่งบรรดาญาติพี่น้องของนักการเมืองได้เข้ามาบริหารราชการในส่วนองภาครัฐ จึงทำให้เกิดความ

ขัดแย้งและขาดคุณธรรมในการบริหาร เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ขาดหลักการ อุดมการณ์ ทำให้สังคมมีการลดหลั่นเป็นชั้น ๆ ซึ่งขัดกับการพัฒนาการเมืองคือการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีการเน้นถึงหลักคุณธรรม และปัจเจกภาพ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคทางการเมือง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็งของคนไทยเชื้อสายยอง ในตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนคือการปกครองแบบมีส่วนร่วม ที่ผสมผสานกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเป็นสำคัญซึ่งถือว่าชุมชนคนของตำบลห้วยยาบมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นและหลากหลาย ในการพัฒนาจึงพัฒนาโดยใช้การผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้คนในชุมชนเกิดความรัก ความหวงแหน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ที่จะต้องดูแลรักษาร่วมกัน เมื่อเกิดผลเสียหยาต้องรับผิดชอบร่วมกัน ร่วมกันวางแผน ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนประกอบกับการที่ชุมชนช่วยกันทำแผนชุมชนขึ้นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนร่วมกัน ทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปแนวทางเดียวกันเกิดการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน มีการปรับปรุงสภาพการดำรงชีวิต โดยทั่วไปของคนในชุมชน สามารถควบคุมทรัพยากรและสภาพแวดล้อม เกิดอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองกับ สังคมภายนอก มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ การทำแผนชุมชนดังกล่าว ทำให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ด้วยลักษณะที่โดดเด่นนี้จึงทำให้ชุมชนตำบลห้วยยาบได้รับคัดเลือกให้เป็นตำบลนำร่องในการทำแผนชุมชนระดับตำบลโดยการส่งเสริมของเครือข่ายแผนชุมชน 4 ภาค โดยเน้นยุทธศาสตร์ภาคประชาชนเข้มแข็ง บูรณาการกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ในปัจจุบันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชนมีมากขึ้นทำให้คนในชุมชนมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มีการใช้เวทีสาธารณะเป็นช่องทางในการทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้กระบวนการประชาคมกระบวนการประชาสังคมของคนของในชุมชนห้วยยาบนั้นจะเห็นได้จากลักษณะการรวมกลุ่มประชาสังคม เพื่อแก้ปัญหา และการจัดการปัญหาร่วมกันแบบกลุ่ม เริ่มตั้งแต่ระบบเครือข่ายที่มีพื้นที่บริเวณบ้านใกล้เคียงกัน จนไปถึงในระดับหมู่บ้าน จนก่อให้เกิดเป็นกระบวนการรวมกลุ่มประชาสังคมร่วมกันในระดับตำบล ทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตระหนักถึงคุณค่าของกิจกรรมนั้น ๆ เมื่อ

สมาชิกของกลุ่มมีปัญหาที่จะได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับกลุ่มประชาสังคม เพื่อแสดงศักยภาพของการรวมตัวกันของคนในชุมชนที่มีความต้องการจะจัดการชุมชนของตนเอง โดยการนำทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ในชุมชนมาร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและชุมชนให้ได้มากที่สุด จึงเกิดเป็นกระบวนการของประชาสังคมที่มีการรวมตัวของกลุ่มคนที่หลากหลายขึ้น มีการพัฒนารูปแบบของการจัดการอยู่ตลอดเวลาผ่านเวทีชาวบ้าน เช่น การพบปะพูดคุยและการประชุมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มและเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง เกิดการพัฒนา สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจะต้องพัฒนาโดยใช้พื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่น มาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

วิถีชีวิตของคนของมีความผูกพันกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างมากมีความเป็นชาติพันธุ์ เชื้อชาติ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ทศนคติ ความเชื่อ ลัทธิ ศาสนา ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และค่านิยมของคนของ โดยเฉพาะภาษาซึ่งถือว่าเป็นภาษาที่มีความโดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้การส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นนั้นต้องผสมผสานระหว่าง ภูมิปัญญา จารีตประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยผ่านกระบวนการประชาสังคม การมีส่วนร่วม เคารพเสียงส่วนใหญ่ คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดี การรู้จักหน้าที่ของตนและประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด และยอมรับความรับผิดชอบของตนต่อทุก ๆ เรื่องที่เกิดขึ้นภายในชุมชน การพึ่งพาอาศัยกันโดยใช้ความสัมพันธ์แบบเครือญาติซึ่งส่งผลให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างง่ายดาย อีกทั้งการใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนาเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการจัดระเบียบสังคมในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดความสำนึกรักและหวงแหนชุมชน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนทำให้การพัฒนาไปสู่ชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น จะต้องพัฒนาโดยใช้พื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่น มาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2538) ได้อธิบายถึงแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน ต้องมีหลักคิด หลักการที่สำคัญคือการพัฒนาประเทศต้องตั้งอยู่บนฐานของชุมชนท้องถิ่น มุ่งปลดปล่อยชุมชนท้องถิ่นจากการครอบงำของการพัฒนาแบบทุนนิยม ถือชุมชนเป็นหน่วยผลิตและ

จัดการทรัพยากร ชุมชนเป็นหน่วยวิเคราะห์ และชุมชนเป็นรูปธรรมของการกระจายอำนาจแนวคิดการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชนเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะสร้างให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน การมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ ร่วมใจ และก่อให้เกิดพลังของชุมชนที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้ จากที่ได้กล่าวมานี้นำไปสู่ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานของ รุ่งทิพย์ กล้าหาญ (2539) พบว่าความเชื่อของผู้คนแต่ละสังคมเป็นผลมาจากการปรับตัวทางสังคม วัฒนธรรมของผู้คนเหล่านั้นตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ระบบความเชื่อเป็นสิ่งสะท้อนถึงระบบการคิด โลกทัศน์ ภูมิปัญญา วิธีปฏิบัติและวิถีชีวิตของคนเป็นเจ้าของความเชื่อ นั้น ๆ ดังปรากฏจากประเพณีปฏิบัติเกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมก็คือ สิ่งที่สำคัญในการขัดเกลาสังคมของระบบความเชื่อ ซึ่งกระบวนการขัดเกลานั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีกลไกของขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ศีลธรรมและระบบถ่ายทอดการใช้ภาษาในการบอกเล่าหรือการใช้สัญลักษณ์แทนความหมายรวมถึงบทบาทของผู้เกี่ยวข้องภายใต้เงื่อนไขของโอกาส เวลาสถานการณ์และการควบคุมทางสังคมภายใต้บริบทของชุมชนยังผลให้เกิดการยอมรับและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งแสดงออกทางการกระทำในโอกาสและสถานการณ์ต่าง ๆ ของกลุ่มคนหรือปัจเจกชนผลการศึกษาของไพรัช ดันอุด (2552) พบว่าผู้นำชุมชนและประชาชนมีแนวคิดในการพัฒนาชุมชนเน้นบทบาทที่รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านเวทีประชาคม การทำแผนชุมชน ของชุมชน โดยได้รับประสบการณ์การพัฒนาจากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนจะแสดงออกในลักษณะการตัดสินใจการควบคุมกำกับดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน ส่วนประชาชนแสดงออกในลักษณะของการปฏิบัติตามแผน ภายใต้การตัดสินใจด้วยตนเอง ประชาชนได้รับผลประโยชน์คือปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชนมากขึ้นจึงได้รับพัฒนาชุมชนมากขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง คือปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา มีผลต่อการพัฒนาชุมชนน้อย และปัจจัยภายนอก เช่น การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชน ทุนทางสังคม ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน มีผลต่อการพัฒนาชุมชนมากแต่น้อยกว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ

พัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่มากกว่าทุนทางสังคม และยังใกล้เคียงกับผลการศึกษาของศิริพร ใจสุข (2552) พบว่า ประชาชนบ้านวังป่องมีลักษณะวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากทั้ง ในด้านการเคารพเหตุผลมากกว่าตัวบุคคล การประนีประนอม การมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นการดำรงชีวิตประจำวันที่เน้นบทบาทหน้าที่ของบุคคลในสังคมอันเป็น สิ่งสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนอย่างยั่งยืน สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดเป็นพลัง ชุมชนในการทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและ ยั่งยืน และผลการศึกษาของณัฐพงษ์ คันทรส(2552)ที่พบว่า กระบวนการประชาสังคมในเขต เทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม ซึ่งมีกระบวนการและกลไกที่สำคัญซึ่งเกิดจากการรวมตัวของประชาชนใน เขตพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยลักษณะที่มีความสำคัญ คือ 1) ความเป็นกลุ่มประชาสังคมของ กระบวนการประชาสังคม 2)ความมีจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มประชาสังคม 3) เครือข่าย และการ ติดต่อสื่อสารของกลุ่ม 4)การแก้ไขปัญหาในชุมชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ผ่านรูปแบบประชาสังคมชุมชนที่ปรากฏซึ่ง ผู้วิจัยพบว่า เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนใน เขตพื้นที่เทศบาลตำบลฟ้าฮ่ามในรูปแบบกิจกรรมการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสาธารณสุขประโยชน์ รูปแบบกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี และรูปแบบกิจกรรมการจัดการด้านสุขภาพอนามัยชุมชน

จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการประชาสังคมมีส่วนสำคัญอย่างมากในการสร้าง เสริมชุมชนเข้มแข็งซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมประชาธิปไตยให้มีการพัฒนา โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี(2541)ได้กล่าวถึงแนวคิดประชาสังคม(Civil Society)ว่า จะต้องมียอดประกอบ 6 ประการซึ่งประกอบไปด้วย 1)โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะและช่องทาง การสื่อสาร 2)กระบวนการสำคัญของชุมชน 3)ภาวะนำและผู้นำชุมชน 4) กรอบแนวคิดหรือโลกทัศน์ของคนในชุมชน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถาบัน และ 6)ความสำนึกความเป็นชุมชน และธรรมเนียมแห่งการแบ่งปัน ประชาสังคม จะก่อให้เกิด “อำนาจที่สาม” นอกเหนือจากอำนาจรัฐ และอำนาจธุรกิจ อำนาจที่สามนี้อาจไม่ต้องการคนจำนวนมาก แต่เป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย กระจายและอาจมีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายย่อย ๆ (Civic Network)การรวมตัวกัน อาจไม่ต้อง อยู่ใกล้ชิดกัน แต่สามารถสื่อสารกันได้ เกิดเป็นองค์กรขึ้น (Civic Organization) ซึ่งอาจเป็นองค์กร ทางการ (นิติบุคคล) หรือไม่เป็นทางการก็ได้การรวมตัวกันในลักษณะประชาสังคม จะก่อให้เกิด โครงสร้างสังคมแนวใหม่ที่มีความสัมพันธ์กันในแนวราบที่เท่าเทียมกัน ซึ่งหากประสานกับ

โครงสร้างที่มีความสัมพันธ์ในแนวดิ่งด้วยความสมานฉันท์แล้ว ก็จะทำให้สังคมทั้งสังคมมีความเข้มแข็งเหมือนผืนผ้าที่มีเส้นใยแนวดิ่งและแนวนอน ถักทอเป็นผืนผ้าที่มีความงามและแข็งแรง ซึ่งเป็นการส่งเสริมการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น ประเวศ วะสีและคณะ(2542) ราษฎรอาวุโสได้อธิบายถึง แนวคิดการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นไว้ว่าถ้าจะพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่นจะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) เป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชนคั้งนั้นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่เป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อยแต่อำนาจได้รับการจัดสรรระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะแสดงความต้องการของตนต่อกิจกรรมส่วนรวม

นอกจากนี้ยังพบว่า วัฒนธรรมระบอบอุปถัมภ์ในตำบลห้วยยาบมีผลต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น ซึ่งตามแนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งนี้ตามแนวคิดประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ระบอบประชาธิปไตยมีความเชื่อว่า คนทุกคนมีความเท่าเทียมกันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเหมือนกัน สิทธิของบุคคลเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับโดยธรรมเนียมประเพณีหรือกฎหมายในด้านเสรีภาพถือว่าบุคคลย่อมมีอิสระในการกระทำการใด ๆ ได้ตามความปรารถนาภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดสิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งขัดแย้งกับระบบอุปถัมภ์ทุกประการโดยเฉพาะความเสมอภาค ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และความอุปถัมภ์ที่มีต่อกัน ดังนั้นจึงมีความขัดแย้งและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก จะเห็นได้ว่าปัญหาทางการเมืองในประเทศไทยขณะนี้ มีมูลเหตุมาจากค่านิยมระบบอุปถัมภ์ ประชาชนเฝ้ารอคอยการอุปถัมภ์จากรัฐหรือจากนักการเมือง ตั้งแต่ระดับชุมชนคือ อบต. จนกระทั่งถึงระดับประเทศคือ ส.ส. หากนักการเมืองคนไหนไม่ให้ความอุปถัมภ์ก็จะได้ไม่ได้คะแนนเสียง จึงเกิดค่านิยมในการหาคะแนนเสียงด้วยการให้ความอุปถัมภ์ประชาชนในพื้นที่ของตนในเรื่องต่างๆ เช่น พัฒนาถนนหนทางพัฒนาระบบชลประทาน ซึ่งเป็นรูปธรรมเห็นผลงานชัดเจน แต่เป็นการพัฒนาที่ขาดความยั่งยืน เพราะส่งเสริมให้ประชาชนงอมืองอเท้า รอความช่วยเหลือจากรัฐ หรือนักการเมืองเท่านั้น จึง

เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของไทยสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า คนไทยคุ้นเคยกับระบบอุปถัมภ์มาเป็นเวลานาน ระบบอุปถัมภ์ได้ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยแทบทุกแห่ง แทบทุกหน่วยงาน ไม่ว่าของรัฐหรือเอกชน ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาองค์กร หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน และรวมไปถึงการพัฒนาประเทศชาติด้วย เพราะทรัพยากรมนุษย์ของชาติยังไม่รู้จักการพึ่งตนเอง รักศักดิ์ศรีของตนเองไม่รู้ถึงศักยภาพของความเป็นมนุษย์ว่าสามารถฝึกได้ จนเป็นมนุษย์ที่ประเสริฐ เป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรม รักความถูกต้อง ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศของทุกประเทศก็ได้ ด้วยเหตุที่มนุษย์จัดเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากนั่นเอง ดังนั้นในประเทศที่มีการพัฒนาคุณภาพประชากรของตนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรม รักความถูกต้อง มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้ความสำคัญในการพึ่งตนเอง มากกว่าพึ่งพาผู้อื่น จึงไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ในการบริหารจัดการ แต่ใช้ระบบคุณธรรม (Merit System) ในการพัฒนาองค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างแข็งแกร่งและมั่นคง

อคิน รพีพัฒน์ (2518) ได้กล่าวถึงระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยไว้ว่า “ระบบอุปถัมภ์เป็นผลมาจากความเชื่อของคนไทยในเรื่องของบุญกรรมและเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้ที่เกิดมาท่ามกลางทรัพย์สินเงินทองและอำนาจวาสนา เป็นเพราะกรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน... ทำให้คนไทยยอมรับความแตกต่างในฐานะตำแหน่งที่ลดหลั่นเป็นชั้นๆ ว่าเป็นสิ่งที่เป็ธรรมชาติและธรรมดา และยึดถือความแตกต่างเป็นหลักสูงสุดของฐานะในการจัดระเบียบของสังคม ในด้านพฤติกรรมที่เห็นได้ง่าย คือ ความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อย หรือความสัมพันธ์แบบลูกพี่-ลูกน้อง ความสัมพันธ์แบบดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ของผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจการเมืองหรือสังคมก็ตาม ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เองที่เรียกว่า ความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่งที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีทรัพยากรต่างกัน ทรัพยากรในที่นี้ไม่ได้หมายถึงทรัพย์สินแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงอย่างอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นอำนาจทางการเมืองหรือสิทธิพิเศษทางสังคม

อาจกล่าวได้ว่าระบบอุปถัมภ์ที่ได้กล่าวมานั้น ทำให้การส่งเสริมประชาธิปไตยของประเทศไทยล่าช้า ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ การแข่งขันระหว่างประเทศ ความแตกต่างของคนรวยกับคนจน การโกงกินเพื่อให้ได้ทรัพย์สินเป็นเครื่องมือของระบบอุปถัมภ์

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าในการที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยของท้องถิ่นให้เข้มแข็งจะต้องคำนึงถึงความเป็นพหุวัฒนธรรม คือความแตกต่างหลากหลายทั้งในมิติของชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ รัฐไม่ควรสร้างความเป็นเอกภาพของสังคมโดยการหล่อหลอมและคุกคามวัฒนธรรมการจัดระเบียบสังคม พยายามลบความแตกต่าง สร้างความเหมือน หรือความเป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้เกิดความเป็นรัฐชาติขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกต่างในชาติพันธุ์ การรับรู้ถึงความไม่มั่นคง ห่วงหวังวล ตลอดทั้งความรู้สึกว่าถูกคุกคามจากการปกครองของส่วนกลาง จะเห็นได้ว่าประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะขาดความมั่นคงของระบบการเมือง ประชาชนมีทัศนคติ ความเชื่ออุดมการณ์ทางการเมืองไม่เป็นประชาธิปไตย อำนาจการปกครองอยู่ในมือของคนเพียงบางกลุ่ม ทำให้เกิดทิศทางการกระจุกตัวของอำนาจทางการเมืองเดียว ถ้าจะส่งเสริมการส่งเสริมประชาธิปไตยของประเทศไทยให้มีความมั่นคง ต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา ของแต่ละท้องถิ่น โดยการใช้รูปแบบการปกครองประชาธิปไตยผสมผสานกับวัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การผลิตรูปแบบทางการเมืองที่มีลักษณะพิเศษขึ้นมา เป็นการผสมผสานกันระหว่างสากล (Global) กับท้องถิ่น (Local) นำไปสู่ผลิตผลที่เป็นเอกลักษณ์พิเศษแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยมีลักษณะเป็นลูกผสมทางวัฒนธรรม (Cultural Hybridization) ที่ยังสงวนความแตกต่างเอาไว้เพื่อตอบโต้ความเป็นเอกภาพหรือความเหมือนกัน (Uniformity)

ในการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นนั้นจะต้องเน้นกระบวนการกระบวนการประชาสังคม ซึ่งเป็นการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัวเรียนรู้ร่วมคิดร่วมทดลอง ปฏิบัติจริง รวมทั้งการผลักดันกลุ่มที่มีการรวมตัวอยู่แล้วให้เข้มแข็ง เน้นศักยภาพความพร้อมของชุมชน เชื่อมโยงกับการทำมาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่ระดับปัจเจก ระดับครอบครัวจนถึงระดับชุมชน คำนึงถึงความพอประมาณและความพออยู่พอกินเป็นลำดับแรกก่อนที่จะเชื่อมต่อกับชุมชนและสังคมภายนอก มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยสนับสนุนการรวมตัวของคนในชุมชนทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของชุมชน ในรูปแบบที่หลากหลายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในเชิงพื้นที่หรือประเด็นความสนใจ และสนับสนุนชุมชนที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มต่างๆ อยู่แล้วให้มีขีดความสามารถในการ

พัฒนามากขึ้น โดยการเปิดพื้นที่สาธารณะในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อบุคคล สื่อการศึกษา สื่อท้องถิ่นและสื่อระดับชาติ รวมถึงการปรับปรุงกลไกทางกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมาตรการการเงินการคลังเพื่อเอื้ออำนวยให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนการสร้างชุมชนเข้มแข็งจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกำหนดแนวทางและกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่ยึดหลักการพึ่งพาตนเองด้วยศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยนำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุ ค้นหาทางออก นำไปทดลองปฏิบัติจริง มีเครือข่ายการศึกษาฐานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการต่อยอดปรับใช้ประโยชน์ โดยใช้แหล่งทุนในชุมชน อาทิ ธนาคารประชาชน และกองทุนต่างๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น พัฒนาความต้องการของชุมชนให้เป็นแผนชุมชนไปเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์จังหวัด และแผนอื่นๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งถือว่ามีความใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นและเป็นรากฐานที่สำคัญทางการเมืองอย่างยิ่ง ควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในท้องถิ่น โดยการจัดทำแผนและโครงการให้ความรู้ในเรื่องของการเมืองการปกครองท้องถิ่นตามหลักของประชาธิปไตยในรูปแบบการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน การจัดเวทีสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ร่วมกันคิด เสนอปัญหา เสนอความต้องการ ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นแทนที่จะเป็นการตัดสินใจของตัวแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงเท่านั้น หรือการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารราชการและเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานของคณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นบริหารจัดการและปกครองตนเองซึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการส่งเสริมการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

การปลูกจิตสำนึกทางการเมืองและอุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ประชาชนจะต้องมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะปกครองตนเอง มีสิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจ มีอิสระในความคิด ปราศจากการบีบบังคับจากผู้อื่นไม่มีการแบ่งชนชั้นทางสังคม ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกันทุกคนมีสิทธิไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในสถานะของบุคคล

ประชาชนทุกคนมีสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเท่าเทียมกันและทั่วถึงกัน ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายเดียวกัน และควรให้การศึกษาการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวซึ่งถือว่าเป็นสถาบันอันดับแรกในการก้าวเข้าสู่สังคมโดยการสร้างวิถีชีวิตความเป็นประชาธิปไตยกล่าวคือการให้คนในครอบครัวรู้จักเคารพสิทธิ เสรีภาพซึ่งกันและกันยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว หัวหน้าครอบครัวต้องเป็นผู้ที่ดี มีความเอาใจใส่ต่อคนในครอบครัว ยึดหลักความถูกต้องมีเหตุผล แก้ไขปัญหาด้วยวิธีสันติและตัดสินใจร่วมกัน สถาบันทางการศึกษาต้องร่วมกันสร้างอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ในด้านพื้นฐานคือการสอนให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผลไม่เชื่อฟังอะไรง่าย ๆ เป็นคนกล้าแสดงออกทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น เคารพในมติเสียงส่วนใหญ่ ทั้งในด้าน สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่ การเป็นตัวแทน การให้ความรู้เกี่ยวกับรัฐบาล รัฐธรรมนูญ ให้มีการฝึกปฏิบัติ จัดการเลือกตั้งในสถานศึกษาเพื่อให้เด็กนักเรียน นักศึกษาสามารถเรียนรู้ในการปกครองตนเอง ครูต้องอบรมสั่งสอน นำกระบวนการประชาธิปไตยเข้าสู่กิจกรรมของนักเรียน การถ่ายทอดทัศนคติ ความคิดความอ่าน ฝึกนักเรียนให้มีความเป็นพลเมือง การสร้างบรรยากาศต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องแนวความคิด ระเบียบแบบแผน และความนิยมเชื่อถือในความเป็น ประชาธิปไตย เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังค่านิยมและพฤติกรรมแบบ ประชาธิปไตย ซึ่งจะติดตัวต่อไปเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ชุมชน หมู่บ้านจะต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยให้มีวิถีประชาธิปไตย มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมให้ความรู้ประโยชน์ของการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้มีการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล ร่วมวางแผน ปฏิบัติและควบคุมโดยตรงจากประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความจำเป็นอย่างมากในการสร้างประชาธิปไตยของท้องถิ่นให้ยั่งยืน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยในการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยมากขึ้นเท่านั้น

ดังนั้นในการที่จะส่งเสริมการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา ภาษา ของแต่ละพื้นที่ แล้วนำความแตกต่างของพื้นที่เหล่านั้นมาผสมผสานกับการส่งเสริมประชาธิปไตย จะทำให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง มี

การพัฒนาที่ยั่งยืน และควรมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายตามสภาพภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ นำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ความแตกต่าง เพื่อจะนำไปสู่การหาแนวทางส่งเสริมการส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่นอื่นต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved